

Hospodin je králem navěky a navždy - zjednává právo těm, kdo jsou na tom špatně: člověk už na zemi nebude vzbuzovat strach. (Podle Ž 10)

Gn 4,1-9: I poznal člověk svou ženu Evu a ta otěhotněla a porodila Kaina. Tu řekla: „Získala jsem muže, a tím Hospodina.“ Dále porodila jeho bratra Ábela. Ábel se stal pastýřem ovcí, ale Kain se stal zemědělcem. Po jisté době přinesl Kain Hospodinu obětní dar z plodin země. Také Ábel přinesl oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédl Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar, na Kaina však a na jeho obětní dar neshlédl. Proto Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři. I řekl Hospodin Kainovi: „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout.“

I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi... Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej. Hospodin řekl Kainovi: „Kde je tvůj bratr Ábel?“ Odvětil: „Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?“

Ř 11,33: Bůh totiž všechny uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi slitoval.

Mt 5,20-22: 20 Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského. Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu. Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu.

I. Dar

Život je nádherný dar, říká bible hned na začátku a my ho tedy tak bereme. Je to dar, je vzácný a nenahraditelný, má však vady na kráse. Ale to není překvapení, i to se v tom vyprávění říká: „Mohli byste být jako Bůh,“ nakukal člověku a jeho ženě kdosi a oni to zkusili – a je po

ráji. Stará tradice to nazvala „pád člověka“ a pojala vyhnání z ráje jako trest za hřích. Muž se od této chvíle dost nadře, aby bylo na chleba, a pro ženu nebude porod zrovna bezbolestný.

Při obstarávání obživy se docela nadřou i jiní živí tvorové než člověk a ani pro ně není porod odpočinková záležitost a už proto stojí za to číst ten příběh ještě trochu jinak než jako zdůvodnění trestu. (Slovo trest se v příběhu o Evě a Adamovi vůbec nevyskytuje.) Že žijeme od narození do smrti cosi, co je jako za trest, to je ozvěna dezinformace, kterou lidem nakukal tamten had: nabídl jim, že můžou být jako Bůh, a když to dopadlo jinak, můžou se teď rozhodnout, jestli se chtějí cítit ukřivděně a zkráceni na svých právech. Nerad bych mu skočil na špek, nerad bych se připojoval další ozvěnou, že je všechno špatně a bude jen hůř. Čtu ten příběh jinak. Čtu ten příběh tak, že je můj i váš život vzácný dar a že má spoustu vad na kráse a Bůh s tím má společného hlavně to, že nás učí to unést a pomáhá nám s tím.

II. Dobro

Život má vady na kráse a já nevím proč. Dva bráchové, Kain a Ábel, přinesli Bohu oběť, Bůh však shlédl jen na tu Ábelovu. Vlastně trochu překvapivě: Kain byl prvorozený dědic, jeho jméno si lidé spojovali s kovem a silou a zbraněmi. Jméno druhorozeného Ábela znamená cosi jako mlžný opar, taky pomíjivost se to překládá a marnost nad marnost. Ti dva nemají ve společnosti rovné šance (hle, už je tu vada na kráse). Bůh jedná překvapivě jinak než společnost, shlédne na oběť toho marného mlžného oparu a ne na silákovu – a zrovna tohle chápe jako vadu na kráse pro změnu silák Kain.

Rozpálil se vzteky do běla a Hospodin mu povídá: „Co že máš tak sinalou tvář? Přijmu i tebe, budeš-li konat dobro.“ Tahle věta přivedla čtenáře k domněnání, že Kain dosud konal zlo, to tu však Bůh neříká. Ne- tušíme, co a jak bylo a proč o jeho oběť Bůh nestál. Není mé nezadatelné lidské právo, aby mě Bůh měl rád – a o to víc si považuju toho, že nás rád má. Nedozvíme se, co a jak se přesně stalo, protože Bůh teď mluví o tom, co bude dál. „Konej dobro!“ povídá a nastíní i druhou možnost: „Jestli se nerozhodneš pro dobro, ve dveřích se ti uvelebí hřích a půjde po tobě – bacha, ty ho máš zvládat, ne on tebe.“

Život má zkrátka vady na kráse. Jak to nastalo, to přesně nevím, ale slyším Boží radu, co dál: a záleží to i na mém rozhodnutí.

III. Hřích

I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi (co mu řekl, nevíme, je tu prostor pro vaši fantazii) a pak ho zabil. „Kde je tvůj bratr Ábel?“ zeptal se Hospodin Kaina. Kde je Ábel, to Bůh samozřejmě ví, ale ptá se, co na to řekne Kain. „Copak já vím? Copak jsem jeho chůva?“

Nedlouho předtím se v příběhu objevilo slovo hřích. Není to žádný konkrétní skutek (ani ten odporný Kainův) – hřích je obluda, která se uvelebí ve dveřích a počká, až se z nějakého důvodu rozhodnete, že dobro konat nebudete, a pak poslušně vstane a nabídne vám své služby. A něčí prolitá krev pak zas bude volat až do nebe..

„Kde je tvůj bratr Ábel?“ zeptal se Hospodin. „Co je mi po něm,“ odpověděl Kain. „Víš, co to znamená?“ povídá na to tomu silákovi Hospodin: „Jsi prokletý a na tuhle zemi nepatříš.“

Život je krásný dar a má vady na kráse a tady ten silák je modelový příklad člověka, který ty vady – tedy ty, které překážejí jemu – hodlá srovnat. Konání dobra nikam nevede a nebo to jde moc pomalu a co je mi po tom, kde je brácha, a tak se hřích ochotně zvedne ode dveří a jde do služby a pak už to nejde zastavit. Co bylo tvoje, je teď moje a co je moje, na to mi nesahej, kdo s koho, oko za oko, všechny zuby za jeden, nepřátel se nelekejte, prohra se neodpouští. Kolikrát se tohle rozjelo v lidských vztazích, kolikrát ve vztazích mezi sousedy, mezi národy, kdekoli...

„Víš, co to znamená?“ povídá tomu silákovi Hospodin: „Jsi prokletý a na tuhle zemi nepatříš.“

IV. Trest

Siláku Kainovi došlo, jaké zlo rozpoutal a že to nejde napravit. „Odčinit to neumím a tebe se budu bát,“ povídá Kain Hospodinovi. „A kdo mě najde, ten mě taky bude moci zabít.“ Na což Hospodin odvětil: „A to zas ne.“ A poznamenal Kaina znamením. Znamením Božího smilování. Aby se to zabíjení zastavilo.

O mnoho let později navázal tady na to staré vyprávění jeden apoštol, když napsal zvláštní větu: „Bůh totiž všechny uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi slitoval.“ Že by se kdo z nás z toho davu „neposlušných“ svými kvalitami vymanil, s tím tedy apoštol nepočítá a ví proč. Ale taky ví o tom, jak je to s Božím trestem: ne že se nic nestalo, ale že to Bůh umí řešit milosrdenstvím, které s ním mezi lidmi vstoupí.

Není to celé příběh jakýchsi pradávných prvních lidí, ale je to jedna z odpovědí na otázku, co je člověk. Je to tvor prokletý, na tuhle zemi nepatří, a přece jsme tu a díky tomu víme, že je život dar. Krásný a vzácný dar, ale se spoustou vad na kráse. Co s nimi, to je i na nás, máme k tomu jen doporučení, ať je řešíme po dobrém. Protože jestli ne, ve dveřích už číhá cosi, co neumíme zastavit. A Bůh s tím má společného hlavně to, že nás učí to unést a nese tu patálii s námi.

Poslání a požehnání podle 1 Te 5:

Nejsme tu proto, abychom všechno prohráli, zmařili a ztratili (a už předem se báli, že to tak dopadne), nýbrž jsme na světě proto, abychom se chopili šance prožít život plný lásky a naděje.

Budte přitom jeden druhému oporou,
těšte malomyslné,
nenechejte padnout slabé,
neshazujte ty, kdo si to vzali na starost a opravdu ji nesou,
přibrzďte ty, kdo to všechno nabourávají,
a mějte trpělivost s těmi, s kým je to opravdu těžké.

Sám Bůh pokoje se stará o to, abyste mu mohli patřit i se všemi svými šrámy na duši a jizvami na těle i na pověsti, se všemi zklamáními i nadějemi, které prožíváte. Zve vás k životu v lásce, kterou nás v Kristu zahrnul, a je věrný: své milosrdenství vám neodejme. Amen.